

Nota: Les activitats que proposem en aquest quadern han estat pensades per a alumnes de secundària. Tot i això, i ateses les diferències d’edat dels alumnes d’aquesta etapa, us suggerim que mireu també els quaderns de primària i de batxillerat on podeu trobar activitats adequades també per a alumnes del primer i el segon cicle de secundària respectivament.

Idees bàsiques de l’exposició

- Totes les llengües són iguals
- Cada llengua complementa el coneixement del món que tenim les persones. Per això totes són necessàries
- A Catalunya es parlen moltes llengües
- Aquestes llengües ens aporten noves possibilitats de coneixement
- La diversitat no tan sols no és cap obstacle per a la convivència sinó que la fa possible

Abans d’anar a l’exposició

L’exposició “Les llengües a Catalunya” és un projecte que s’anirà enriquint amb les aportacions dels visitants. Per això, com a preparació a la visita, proposem que cadascú faci l’inventari de les llengües que es parlen al seu entorn. Un cop a l’exposició, pot comprovar si totes les llengües hi són inventariades i, en cas que no sigui així, es pot adreçar a la persona de l’organització que faci la visita guiada o comunicar a l’adreça gela@ub.edu que pot aportar una nova llengua a l’inventari.

Com a preparació a la visita proposem una cerca sobre alguna llengua. Per exemple, buscar-ne alguna paraula, esbrinar on es parla, amb quines llengües està emparentada o com és el seu sistema de numerals. Una altra possibilitat és mirar de localitzar en un mapa les llengües que hem identificat a Catalunya, per comprovar que tenim llengües d’arreu del món. Heus aquí unes quantes de les llengües identificades:

aimara, akan, amhàric, aixanti, bahasa indonesia, bambara, bamileke, bengalí, bicolanao, bretó, bubí, cebuano, estonià, ewe, fang, friulà, gaèlic, georgià, guaraní, igbo, ioruba, javanès, kannada, kimbundu, kurd, letò, lituà, malai, malaialam, malgaix, mandinka, maorí, mapudungu, mongol, nahuatl, nepalès, quitxua, rapanuí, sànscrit, shuar, suahili, tagalog, telugu, tibetà, txetxè, urdu, vietnamita, wolof, zapotec.

En el segon àmbit de l’exposició, que duu el títol “La mirada diferent” es fa referència a les influències entre llengües i a les diferents categoritzacions que fan. Creiem que aquest àmbit és especialment rellevant per a alumnes de secundària i, per bé que conceptualment els pot resultar complex, creiem que val la pena fer una certa preparació perquè és un coneixement molt útil per desfer prejudicis lingüístics.

Pel que fa als manlleus, l’aprenentatge de la llengua d’origen d’algunes paraules com ara: barbacoa (taino), bungalou (bengalí), llanxa (malai), jaguar (guaraní), raqueta (àrab), etc. pot anar acompanyat de la reflexió que fins i tot llengües que desconexem ens són necessàries.

Pel que fa a la categorització, es pot fer una reflexió inicial sobre la manca de correspondència entre termes de llengües que els siguin més familiars: català/castellà (*peix* vs. *pez/pescado*), català/anglès (*tu/vostè/vosaltres/vostès* vs. *you*), català/alemany (*bolet/fong* vs. *Pilze*), català/italià (*nét/nebot* vs. *nipote*), català/francès (*jugar/tocar* (un instrument) vs. *jouer*), etc. Aquest exercici té com a objectiu mostrar que la mateixa realitat, el mateix fet, poden ser configurats de manera diferent segons la llengua.

Si es té intenció de fer un aprofundiment posterior, es pot demanar als alumnes que portin material per anotar els descobriments, aspectes que més els hagin interessat, llengües que desconexien, etc., i amb aquests materials, desenvolupar un treball posterior.

Suggeriments per a la visita

Àmbit 1

Les llengües a Catalunya

En aquest àmbit, els alumnes podran sentir moltes llengües diferents que es parlen al nostre país. Cal estar amatents als prejudicis lingüístics i fer-los veure que aquestes llengües són sistemes de comunicació com els nostres i mereixen tot el respecte. L’interactiu està pensat per a alumnes de secundària i batxillerat (a més, és clar, dels adults), hi ha trenta itineraris diferents de manera que segons la durada de la visita es pot participar en grup o individualment.

Àmbit 2

La mirada diferent

L’interactiu d’aquest àmbit està dedicat als manlleus i pot ser més adequat per als alumnes del primer cicle de secundària, per bé que, naturalment, tothom en pot gaudir. També hi trobaran un text que inclou paraules de llengües diverses, en el qual a cada llengua d’origen d’una paraula li correspon un color diferent.

En aquest àmbit tindran l’oportunitat de visualitzar què significa la diferent categorització del món. A partir dels sistemes numerals i de les parts del cos humà —elements que són comuns a tota la humanitat— comprovaran que cada llengua pot categoritzar-los, configurar-los, segmentar-los, etc., de manera diferent.

Àmbit 3

Estratègies per a la convivència

En aquest àmbit s’exposen diferents iniciatives que es duen a terme arreu de Catalunya per fer possible la convivència sense renunciar a la diversitat. En l’interactiu trobaran diferents llengües de signes.

Àmbit 4

Les llengües a la Universitat

Atès que, sobretot els alumnes de segon cicle, necessiten orientació per decidir la continuïtat dels seus estudis, aquest àmbit els proporcionarà informació sobre algunes de les coses que es poden estudiar a la Facultat de Filologia, el tipus de recerca que s’hi fa, les llengües que s’hi aprenen, etc.

Després d’anar a l’exposició

Els organitzadors de l’exposició tenim molt d’interès a conèixer les reaccions dels visitants i, de manera molt especial, dels alumnes de secundària, perquè creiem que seran molt útils en l’elaboració de materials didàctics. Per això podeu convidar els alumnes que ens facin arribar les seves impressions o que els mateixos professors ens les trametin. En aquest sentit proposem un debat o col·loqui sobre l’exposició després de visitar-la. Aquest debat es pot preparar abans de la visita plantejant algunes qüestions prèvies com ara:

- Com valoren el fet que a Catalunya es parlin tantes llengües?
- Per què diem que cada llengua conté una visió del món diferent?
- Què els suggereix que en català tinguem paraules de llengües molt allunyades o desconegudes?
- Creuen que la diversitat planteja algun problema? Si és així, com el resoldrien?

A banda d’aquest debat, suggerim altres activitats com ara:

- Plasmació de la diversitat lingüística ambiental mitjançant textos, fotografies, material audiovisual, etc.
- Creació d’un mural amb els coneixements adquirits sobre les llengües que es parlen a Catalunya.
- Tria d’algun camp semàntic (la roba, la música, el menjar, el lleure, l’esport, etc.) i anàlisi del lèxic segons l’origen dels mots.
- Recerca de l’origen dels noms dels alumnes de l’aula
- Creació d’un interactiu, concurs o similar sobre aspectes que presenta l’exposició.
- Presentació de projectes d’estratègies per a la convivència en el propi institut o escola.
- Creació d’itineraris lingüístics a partir dels topònims, noms de carrers, etc.